

ת"פ (נתניה) 72349-07-24 - מדינת ישראל נ' עבד אל כרים חאג יחיא

פלילי - שיקולי ענישה

פלילי - חוק העונשין - עבירות ביטחון המדינה

בית משפט השלום בנתניה

ת"פ 72349-07-24 מדינת ישראל נ' חאג

יחיא

לפני כבוד השופטת, סגנית הנשיא זהר דיבון סגל

בעניין: מדינת ישראל
המאשימה יחידת תביעות שלוחת
נתניה ע"י ב"כ עוה"ד יורי
קורנברג
נגד

הנאשם עבד אל כרים חאג יחיא
ע"י ב"כ עוה"ד תילוואי

גזר דין

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירה של הסעת תושב זר שלא כדין בנסיבות מחמירות לפי סעיף 12א(ג)(1)א(ב) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 (להלן: חוק הכניסה לישראל).
2. על פי המפורט בכתב האישום המתוקן, ביום 27.7.2024 בשעה 12:32 או סמוך לכך הסיע הנאשם בכביש 5803, ארבעה תושבי האזור ששהו בישראל מבלי שהחזיקו באישור כניסה או שהייה כחוק. עבור ההסעה ביקש הנאשם מכל אחד מתושבי האזור 300 ₪ שלא שולמו בפועל.
3. הצדדים לא הגיעו לכדי הסכמה באשר לעונש שראוי שיוטל על הנאשם וכל צד טען כראות עיניו וכמיטב שיקול דעתו המקצועי.
4. המאשימה עמדה על הפגיעה הקשה בערכים החברתיים ובהם זכותה של המדינה לקבוע את הבאים בשעריה והצורך להגן על ביטחון הציבור. חומרה יתרה ביקשה לייחס למעשי הנאשם אשר הסיע שוהים בלתי חוקיים בתוך תחומי מדינת ישראל בעיצומה של מלחמת "חרבות ברזל". לפיכך, ולנוכח עמדת המחוקק לפיה יש להחמיר בעונשם של המסיעים, המלינים והמעסיקים כאמור בתיקון מס' 38 לחוק הכניסה לישראל מיום 8.4.2024 שתוקפו עד ליום 1.5.2027 (להלן: התיקון לחוק הכניסה לישראל או התיקון לחוק), ובהתאם לפסיקה הנוהגת, אליבא המאשימה יש לקבוע את מתחם הענישה בין 10 ועד 24 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית.
5. באשר לקביעת העונש בגדרי המתחם, זקפה המאשימה לזכות הנאשם את גילו ונסיבותיו האישיות,

ההודאה ונטילת האחריות כמו גם העדר הרשעות קודמות. משכך, העונש הראוי לנאשם, כך לדעת המאשימה, מצוי בתחתית מתחם הענישה, דהיינו, 10 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס, פסילה בפועל ועל תנאי.

6. ב"כ הנאשם הסתייג מהמתחם לו עתרה המאשימה, מבלי לחלוק על הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם, בהיותו מחמיר יתר על המידה, אינו תואם את נסיבות העבירה ומדיניות הענישה הנהוגה, גם לא בתקופת המלחמה. בתוך כך נטען כי הנאשם הסיע את תושבי האזור, בסיום יום העבודה חזרה לשטחים להבדיל מהסעה לכיוון פנים הארץ, לא קיבל בפועל תשלום, כך שרמת הסיכון הקונקרטי אינה גבוהה. כן טען ב"כ הפסיקה שהציגה המאשימה אינה ברת השוואה למקרה הנידון שכן עוסקת במקרים חמורים יותר, למשל כאשר נעשה ניסיון להסוות את ההסעה, שלא כבענייננו. כך או כך לתחושת ב"כ הנאשם, ברקע לעתירותיה המחמירות של המאשימה, עומדים שיקולים זרים, שמטעמים השמורים עמו, בחר שלא לפרט לפרוטוקול.

7. משכך, אליבא ההגנה מתחם הענישה צריך להיקבע בין מספר חודשי מאסר ועד ל- 9 חודשים. באשר למאסר מותנה, ובכדי לחמוק מתקופת תנאי ארוכה המתחייבת לנוכח עונש המינימום, הציע ב"כ הנאשם כי בית המשפט יפצל את תקופת המאסר שנותרה, למספר מאסרים מותנים תוך הגדרת עבירת התנאי באופן ספציפי יותר מהמקובל ובהתאם לדרגות חומרה משתנות של עבירת ההסעה (רגילה או בנסיבות מחמירות).

8. באשר לקביעת העונש בגדרי המתחם, הפנה ב"כ הנאשם לנסיבות המצדיקות לטעמו השתת עונש מתון. בתוך כך מנה את גילו של הנאשם, היותו בן מסור להוריו שאינם בקו הבריאות, ההודאה ולקיחת האחריות, כמו גם תקופת מעצרו והתקופה בה שהה הנאשם בתנאים מגבילים. לפיכך, ומכיוון שמדובר בהסתבכות יחידה של הנאשם עם החוק, העונש הראוי לנאשם, כך לדעת בא כוחו, הוא מספר מצומצם של חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. באשר ליתר הרכיבים, ביקש ב"כ הנאשם שלא להחמיר מעבר לדרוש.

9. הנאשם אמר בדברו האחרון את הדברים הבאים: "אני יודע שטעיתי, אני מצטער, לא אחזור על אותה הטעות".

דיון והכרעה

מתחם העונש ההולם

10. כידוע, מתחם העונש ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה ותוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, מידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

11. האיסורים בחוק הכניסה לישראל באים להגן על ביטחון המדינה והציבור, מפני הסיכון שבחדירתם של תושבים זרים שלא עברו סינון ביטחוני, לישראל.

"... זכותה וחובתה של מדינה לשמור על שעריה וגבולותיה מפני כניסת הזולת אליה ושהייתו בה שלא כחוק, והרי אלה זכות וחובה שעליהן לא יתכן חולק, בתחום הביטחוני ומעבר לו... אין צורך להיות מומחה בביטחון על מנת להבין, כי לשהייה בלתי חוקית אוסף מגרעות; ראשית - היא הפרת החוק, וזו רעה חולה, ולא זו בלבד, אלא יש בה פוטנציאל ברור לסיכון בטחוני, והיו דברים מעולם; ואין מדינה עלי חלד שלא תיאבק בנכנסים לשטחה באופן בלתי חוקי, לא כל שכן אם יש מהם העלולים לסכן את ביטחונה ואף סיכונה". (רע"פ 3173/09 פארגין נ' מדינת ישראל (5.5.2009) (להלן: עניין פארגין)).

12. מלבד עניין פארגין ראוי להזכיר את קודמיו, רע"פ 5198/01 חטיב נ' מדינת ישראל (18.1.2001) (להלן: פרשת ח'טיב) ורע"פ 3674/04 אבו סאלם נ' מדינת ישראל (12.2.2006) (להלן: פרשת אבו סאלם).

13. לא אחדש דבר כשאומר כי מלחמת "חרבות ברזל" הובילה את המחוקק לערוך שינויים דרסטיים בסנקציות המוטלות על המסיעים, המלינים והמעסיקים, מתוך ההכרה כי הדרך למיגור תופעת השהייה הבלתי חוקיים עוברת דרך אלו החיים בקרבנו והם בבחינת חוטאים ומחטיאים.

"...המסיעים, המלינים והמעסיקים את השהייה הבלתי חוקיים, שחטאתם ... עולה משל הללו, שכן... חוטאים הם ומחטיאים את הרבים, ומכאן גישת המחוקק שהחמירה עמם, וכך גם בתי המשפט... אוסיף את קולי לגישה המחמירה כלפי מסיעים, מלינים ומעסיקים, שהם על פי רוב ישראלים העוברים על החוק לשם בצע כסף, ולא למען פת לחם". (ראו' עניין פארגין).

14. השינויים עוברים כחוט השני במסגרת תיקון 38 לחוק הכניסה לישראל. כך למשל מצא המחוקק להחמיר את העונשים הקבועים בצד עבירות ההסעה למיניהן. בגין הסעה "רגילה" במקום שנתיים ימים הוכפל העונש והועמד על ארבע שנות מאסר (בכך גם שונתה הגדרת העבירה מעוון לעבירת פשע), ובעבירה של הסעה בנסיבות מחמירות- שעניינה הסעה של שלושה תושבים בלתי חוקיים ומעלה, כבענייננו, הוחמר העונש המרבי מארבע שנות מאסר לשבע שנות מאסר.

15. לעומת זאת, המחוקק לא מצא לשנות את העונש הקבוע בצד עבירת הכניסה והשהייה שלא כדין. זו נותרה בהגדרתה כעבירה מסוג עוון, והעונש המרבי בגינה הוא שנת מאסר אחת. למותר לציין כי מדובר בעונש הנחשב כקל יותר ממרבית העוונות, ובדרגה נמוכה יותר מעבירות של הלנה, העסקה והסעה שלא כדין.

16. נתייחס בקצרה, להוראות החוק הרלבנטיות לענייננו.

"12(ג) (1) המסיע ברכב תושב זר השהייה בישראל שלא כדין, דינו - מאסר ארבע שנים או הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין); (1א) נעברה עבירה לפי פסקה (1) באחת מהנסיבות המפורטות להלן, דינו של עובר העבירה - מאסר שבע שנים או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין:

(א) נעשה שינוי ברכב, לרבות הוספת תוספת או התקנת מיתקן, או נעשתה פעולה אחרת, והכול במטרה להסתיר את התושב הזר השוהה בישראל שלא כדין;

(ב) הוסעו ברכב שלושה תושבים זרים או יותר, השוהים בישראל שלא כדין שאינם בני משפחתו של המסיע; לענין זה, "בן משפחה", של המסיע - הורה, ילדו, אחיו או אחותו;

(ג) ההסעה נעשתה במסגרת שירותי הסעות שמטרתם לאפשר כניסה לישראל או שהייה בה, שלא כדין, של תושבים זרים, כאמור בסעיף קטן (ג6);

(2) הוראות פסקאות (1) ו-(א1) לא יחולו על המסיע כאמור באותה פסקה, באוטובוס ציבורי, בקו שירות; לענין זה, "אוטובוס ציבורי" ו"קו שירות" - כהגדרתם בסעיף 1 לפקודת התעבורה;

(א) נעברה עבירה לפי פסקה (1) בידי תאגיד, דינו - כפל הקנס הקבוע לאותה עבירה;

(ב) נעברה עבירה לפי פסקה (א1) בידי תאגיד, דינו - כפל הקנס הקבוע לאותה עבירה;

(4) (א) קנס המוטל לפי פסקה (א1) לא יפחת מהסכום המפורט להלן, לפי העניין, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונש: (1) קנס המוטל על יחיד - 10,000 שקלים חדשים; (2) קנס המוטל על תאגיד - 40,000 שקלים חדשים;

17. בהוראה משלימה - קבע המחוקק "עונש מזערי". סעיף 12ה' (א) לחוק הכניסה לישראל, קובע כהאי לישנא:

"הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 12א(ג), (ג5) או (ג6), 12ב2 או 12ב3, לא יפחת עונשו מרבע העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו; עונש מאסר לפי סעיף קטן זה לא יהיה, בהעדר טעמים מיוחדים, כולו על-תנאי".

18. במילים פשוטות, הנאשם הורשע בעבירה של הסעה בנסיבות מחמירות של ארבעה תושבים זרים. העונש המרבי בצד העבירה הוא שבע שנות מאסר, פי שבע מהעונש המוטל על תושבי האזור הנכנסים לישראל שלא כדין. רבע מעונש מרבי זה, הוא העונש המינימלי העומד על 21 חודשי מאסר (כולל, כמובן את תקופת המאסר המותנה), ולצד זאת נקבע קנס מינימלי שלא יפחת מ- 10,000 ₪ אלא מטעמים מיוחדים שירשמו.

[הגם שמבחינת העונש המרבי והמזערי, המחוקק אינו מבחין בין הסעה, הלנה והעסקה, אך מובן כי עבירה של העסקה חמור יותר לנוכח טיבה של מערכת היחסים בין עובד ומעביד והרווח הכלכלי המופק מהעבירה. לכן, נקבעו סנקציות עונשיות נוספות, נגד המעסיקים].

19. במילים פשוטות עוד יותר, המחוקק גילה דעתו כי הענישה שהייתה נהוג ערב פרוץ המלחמה, בעבירות אלו אינה מחמירה דייה, ובכדי לתת ביטוי מהותי לחומרתן של העבירות, נקבע עונש מזערי שיש בו להגביל את שיקול הדעת השיפוטי, וחריגה ממנו אפשרית רק בנסיבות בהם מתקיימים "טעמים

מיוחדים", ואלו, אינם מתקיימים במקרה דנן, אפילו לא בקירוב.

20. הנאשם הפר את החוק ברגל גסה, על דרך של הסעתם של ארבעה תושבי אזור, אותם לא הכיר, בתוך תחומי ישראל ובכביש 5803, לכיוון המחסום. המניע להסעה הוא כלכלי גרידא, ועבור הסעה קצרה שכזו, היה אמור הנאשם להרוויח סכום נכבד. אכן, הנאשם לא קיבל לכיסו את הסכום הנכסף, אך סוגיית התשלום בפועל, חסרת משמעות בעיני, שכן, אין בה לשנות את העובדה הפשוטה לפיה, הנאשם העמיד את עצמו ואת הציבור בסיכון, וברי כי לא עשה זאת לשם שמיים. ככל שמספר הנוסעים הבלתי חוקיים רב יותר, כך מתעצמת רמת הסיכון הנשקפת מההסעה.

21. הגם שלא הוכח כי נגרם בפועל נזק ממעשיו של הנאשם, יש לזכור כי מידת הנזק אינה נמדדת רק במבחן התוצאה אלא שיש לבחון אותה אל מול הנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה מכניסתם של השוהים הבלתי חוקיים לישראל, בין אם למטרות ביצוע עבירות פליליות, כגון עבירות רכוש שהפכו למכת מדינה או חלילה וחס לביצוע פיגועי טרור.

22. בימינו אנו, הסכנה הנשקפת לאזרחי המדינה מהכנסת שוהים בלתי חוקיים לשלום הציבור, גבוהה. לדאבונו, מהשבת השחורה של השבעה באוקטובר ועד היום, אנו נמצאים במלחמה קשה על קיומנו כמדינה יהודית ודמוקרטית. כל הארץ חזית וכל העם צבא.

23. המציאות הביטחונית הקשה בשנה האחרונה, לימדה אותנו על בשרנו עד כמה רמת הסיכון הפוטנציאלי לביצוע מעשי טרור ופיגועים על ידי שוהים בלתי חוקיים הבאים מאזורי העימות, היא גבוהה. גם אם אין בכוונת המסיע, המעסיק או המלין, לגרום לפגיעה בביטחון המדינה, לעולם אין לדעת בוודאות מהיכן מגיעים השוהים הבלתי חוקיים ומה מטרותיהם.

24. צוק העיתים ממחיש וביתר שאת את הצורך להגן על גבולות המדינה כמו ההכרח להבטיח כי המשאבים המוגבלים של כוחות המשטרה והצבא יופנו לטיפול בראש ובראשונה למשימות הביטחון ולסיכול כניסתם של גורמים עוינים לישראל.

25. הרי אם כן, מעשיו של הנאשם יצרו את התשתית המתאימה לביצוע עבירות שהייה הבלתי חוקית ובמעשיו עודד את כניסתם של השוהים הבלתי חוקיים לתחומי המדינה, והפך עבורם את השהות בישראל לכדאית. עסקינן בעבירות שהן קלות ופשוטות לביצוע, לרוב מבוצעות מבצע כסף וטמון בהן סיכון ממשי לחיי אדם.

26. באשר למדיניות הענישה הנהוגה, המהווה כידוע כלי עזר לקביעת מתחם הענישה. מדיניות הענישה שהייתה נהוגה במרוצת השנים, הן בעניינים של מסיעים, מלינים ומעסיקים והן בעניינים של שוהים בלתי חוקיים, ידעה תמורות ושינויים, ואלו נבעו מהמצב הביטחוני המשתנה. נסקור את פסקי הדין המרכזיים במרוצת השנים, ונתחיל בעניינים של השוהים הבלתי חוקיים.

27. ברע"פ 3677/13 אלהרוש נ' מדינת ישראל (9.6.2024) נקבע מתחם העונש ההולם בגין שהייה שלא כדין בישראל למטרות עבודה ללא עבירות נלוות בין מאסר מותנה לחמישה חודשי מאסר הכוללים את רכיב התנאי. כך גם נקבע ברע"פ 1195/22 זיאד אשחאדאת נ' מדינת ישראל (27.12.2022).

מאז פרוץ המלחמה, ניכרת מגמת החמרה בענישה, וזו אושרה בבית המשפט העליון. ברוב המחוזות בארץ נקבע מתחם ענישה בין חודשיים לשבעה חודשים, בעוד שהמתחם המקובל במחוז מרכז, הוא חודש עד שישה חודשי מאסר. ראו: רע"פ 7908/23 ו- 8154/23 אלנגאר נ' מדינת ישראל (27.11.2023); עפ"ג 65843-05-24 מדינת ישראל נ' ג'נאג'רה (6.6.2024); עפ"ג 14958-09-24 אלמצרי ואח' נ' מדינת ישראל (26.9.2024); עפ"ג 1680-11-23 מדינת ישראל נ' כסאב (6.11.2023); עפ"ג 31211-10-23 מדינת ישראל נ' אלנגאר (22.10.2023) (להלן: עניין אלנגאר); עפ"ג 37018-10-23 מדינת ישראל נ' אלחרוב (25.10.2023); עפ"ג 30176-10-23 מדינת ישראל נ' חרפוש (25.10.2023) ועפ"ג 39153-10-23 מדינת ישראל נ' אלגילי (30.10.2023).

28. באשר לעניינם של המעסיקים, המלינים והמסיעים. בהלכת חטיב נקבע כי העונש הראוי לעבירה של הסעה שלא כדן הוא מאסר בפועל. מדיניות זו רוככה עם השנים, בעיקר לאחר פרשת אבו סאלם. מאז, ליבת הפסיקה עניינה בעונשי מאסר קצרים, לריצוי בדרך של עבודות שירות, וברי כי אין דינו של מי שהסיע, הלין או העסיק תושב זר אחד כדינו של מי שהסיע, העסיק והלין מספר תושבים, ואין דינו של מי שעבר עבירה אחת כדינו של זה שהפר את החוק מספר פעמים. העיון בפסקי דין רבים, מלמד כי רק במקרי קיצון, העוסקים בהסעה שיטתית של מספר תושבים זרים ללא היתרים, נידונו נאשמים לעונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

29. ר' למשל, רע"פ 5094/20 זנאדה נ' מדינת ישראל (30.7.2020); רע"פ 2057/19 מרזוק נ' מדינת ישראל (21.03.2019) - העסקה והסעה; רע"פ 4062/17 אלקואעין נ' מדינת ישראל (19.6.2017); עפ"ג 4511-05-24 חאג' יחיא נ' מדינת ישראל (3.11.2024) - הסעה של 16 שב"חים בשנת 2021. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה 12-28 חודשים, על הנאשם נגזרו 14 חודשים וענישה נלווית. ערעור ההגנה נדחה; עפ"ג 33354-04-24 עקל נ' מדינת ישראל (22.9.2024); עפ"ג 62378-06-24 מוצטפא נ' מדינת ישראל (23.9.2024) - ערעור על ת"פ 37379-03-24 - שעניינו הסעה של 3 תושבים זר מיום 15.3.2024 נקבע מתחם ענישה 3-15 חודשים ב"רוח תיקון לחוק"; עפ"ג 46874-01-24 קשקוש נ' מדינת ישראל (3.11.2024); ת"פ 63198-07-21 מדינת ישראל נ' גמעה (17.1.2024) - הוצג על ידי המאשימה; ת"פ 12240-05-21 מדינת ישראל נ' אבו כף (29.1.2024); ת"פ 2194-08-20 מדינת ישראל נ' אלעמור (11.9.2023); ת"פ 52222-06-21 מדינת ישראל נ' ז'בארין (27.3.2023); ת"פ 43714-12-22 מדינת ישראל נ' נג'ם (7.5.2023); ת"פ 61188-12-21 מדינת ישראל נ' ג'ראמנה (24.1.2023); ת"פ 52278-10-21 מדינת ישראל נ' עבווני (29.3.2022) ות"פ 42469-06-20 מדינת ישראל נ' טחאינה (16.2.2022).

30. להלן יובאו מספר פסקי דין העוסקים בעבירות שבוצעו לאחר כניסת התיקון לחוק לתוקף, אותם מצאתי כרלבנטיים, תוך שיובהר כי חלקם עולים בחומרתם על המקרה הנידון וחלקם נופלים ממנו, והדבר כמובן נלקח בחשבון ומבוצעות ההתאמות הנדרשות.

31. עפ"ג 64502-06-24 סאלמה נ' מדינת ישראל (15.7.2024) - עניינו בהעסקת תושב בלתי חוקי תקופה של מספר חודשים עובר לתיקון ומספר ימים לאחריו. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה ביחס לשתי התקופות במאוחד בין 9 ועד 24 חודשי מאסר ורכיבים נוספים, ועל הנאשם, נעדר הרשעות קודמות שהודה ולקח אחריות על מעשיו הושתו 10 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. בית המשפט

המחוזי קבע את הדברים הבאים: "גם ללא תיקון החוק היה אמור כל בר דעת, והדברים נכונים שבעתיים לאחר פרוץ המלחמה, כי מי שמעסיק שב"ח מסכן לא רק את כלל הציבור אלא גם את חירותו שלו, במובן זה שהוא עשוי להישלח אל מאחורי סורג ובריח" ... "לא מן הנמנע כי הענישה במקרים הבאים, קלים, ומאליו יוצא שגם חמורים יותר מעניינו, תלך ותהיה מחמירה וקשה יותר. משכך, גזר דינו של בית המשפט קמא במקרה דנן יהווה רק בסיס לענישה עתידית ולא בהכרח אמת מידה שיש להשתוות אליה" (הדגשות שלי - ז.ד.).

32. ת"פ 37180-08-24 מדינת ישראל נ' חאתם גומאים (10.12.2024) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בהסעת תושב זר ללא אישורים מהישוב טמרה לכיוון ברטעה תמורת ₪ 250. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין 4 חודשים שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד ל 15 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם נגזרו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי ופסילה.

33. ת"פ 14403-06-24 מדינת ישראל נ' אשתי (6.11.2024) - הנאשם בעל הרשעה קודמת אחת ישנה, הורשע על פי הודאתו, בהסעתם של 11 שוהים זרים שלא כדין במשאית שהורכבו בה מערכת דפנות כפולה וזאת בכוונה למנוע גילויים על ידי השוטרים במחסום. כן הורשע הנאשם בעבירה של הפרעה לשוטר. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין 16 ועד 30 חודשי מאסר ורכיבים נוספים. על הנאשם נגזרו 20 חודשי מאסר בפועל וכן ענישה נלווית לצד חילוט המשאית.

34. ת"פ 2201-08-24 מדינת ישראל נ' עבד אל חי (5.11.2024) - הנאשם נעדר הרשעות קודמות, הורשע בהתאם להודאתו בהעסקה והלנה של תושב זר שלא החזיק באישורי שהייה למשך כחודש ימים. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין 7 ועד 24 חודשים ורכיבים נוספים. על הנאשם נגזרו 7 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס.

35. ת"פ 1992-08-24 מדינת ישראל נ' סעיד (30.10.2024) - הנאשם בעל הרשעות קודמות, הורשע על פי הודאתו בהסעה באוטובוס זעיר, 8 שוהים בלתי חוקיים בירושלים, שנים מהתושבים החזיקו בהיתר כניסה לאזור תעשייה איוש בלבד והשאר לא החזיקו באישורים. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין 7 חודשים ועד 24 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית. על הנאשם נגזר עונש מאסר 9 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית.

36. ת"פ 8840-06-24 מדינת ישראל נ' אדם קבהא (29.10.2024) - הנאשם בעל הרשעות קודמות הסיע סמוך לכפר נטר שני שוהים בלתי חוקיים. מותב זה קבע מתחם ענישה בין 6-18 חודשים וענישה נלווית. על הנאשם הושטו 9 חודשי מאסר בפועל הכוללים הפעלת מאסר מותנה, מאסר על תנאי, קנס, פסילה בפועל ועל תנאי (הוצג על ידי המאשימה ויצוין כי ערעור ההגנה על חומרת העונש עומד ותלוי).

37. ת"פ 12196-06-24 מדינת ישראל נ' ג'רבי (29.10.2024) - הנאשם נעדר הרשעות קודמות, הורשע בהתאם להודאתו בהעסקתם של שני תושבי אזור ללא אישורים. מותב זה קבע מתחם ענישה בין 9 חודשים ועד 24 חודשים וענישה נלווית. על הנאשם נגזרו 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס.

38. ת"פ 31326-08-24 מדינת ישראל נגד אלאא חפאג'ה (29.10.24) - הנאשמת נעדרת הרשעות קודמות הורשעה בהסעה של שני שוהים בלתי חוקיים. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין 6 ועד 18 חודשי מאסר בפועל. על הנאשמת הושתו 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר מותנה, קנס, פסילה בפועל ועל תנאי.

39. ת"פ 68098-07-24 מדינת ישראל נ' בלביליה (8.10.2024) - הנאשם בעל הרשעות קודמות, הורשע בהעסקה ובהסעה בנסיבות מחמירות לאחר תיקון החוק - נקבע מתחם ענישה בין מספר חודשי מאסר ועד 25 חודשים. על הנאשם נגזרו 3 חודשי מאסר בפועל, 18 חודשי מאסר על תנאי, קנס ופסילה בפועל ועל תנאי.

40. בת"פ 43617-05-24 מדינת ישראל נ' נאצר קימרי (1.10.24) - הנאשם הורשע בהעסקה של שני שוהים בלתי חוקיים ובהפרעה לשוטר. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין 9 ועד 24 חודשים וענישה נלווית. על הנאשם הושת עונש בתחתית המתחם.

41. ת"פ 55041-06-24 מדינת ישראל נ' סולומון אלאיב (17.9.2024) - הנאשם בעל הרשעות קודמות הורשע על פי הודאתו בעבירה של הסעת שלושה שוהים בלתי חוקיים שהוסתרו בתא המטען, משטחי האזור לשטחי ישראל. עבור ההסעה גבה הנאשם ₪ 200 מכל נוסע. בית משפט השלום קבע מתחם בין מספר חודשי מאסר שניתנים לריצוי בעבודות שירות ועד ל- 15 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. על הנאשם נגזרו 10 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים, קנס ופסילה בפועל ועל תנאי. (הוצג על ידי המאשימה).

42. הרי אם כן, הסתמכות על פסקי דין העוסקים בעבירות שבוצעו עובר לתיקון לחוק, ובפרט עובר לפרוץ המלחמה, מוגבלת. מטבע הדברים, הפסיקה הקיימת לאחר התיקון לחוק הכניסה לישראל אינה רבה. קומץ מקרים הגיע לפתחן של ערכאות הערעור ואין בנמצא פסיקה מחייבת של בית המשפט העליון.

43. לא זו אף זו, הפסיקה העדכנית, מתייחסת מחד, לצורך המובהק בהעלאת רמת הענישה בשל היקף הרחב של תופעת המסיעים, המלינים והמעסיקים לנוכח צוק העיתים, ומאידך, לעיקרון המנחה שלפיו שינוי מדיניות כזו או אחר, צריך לקבל ביטוי, לפחות בתחילת הדרך, בענישה זהירה, מתונה והדרגתית, תוך התחשבות בעיקרון אחידות הענישה (בהקשר להחמרה הדרגתית בענישה ראו מיני רבים: ע"פ 4603/17 דוד אדרי נ' מדינת ישראל (16.7.19)).

44. עם זאת, אינני סבורה כי כוונת המחוקק הייתה להשית מאסר חובה בגין עבירות מעין אלו, ואם זו הייתה כוונתו, הייתה קובע זאת במפורש. כוונה שכזו אף לא עולה מדברי הצעת החוק, גם לא במשתמע. ההפך הוא הנכון. התיקון לחוק רווי בסנקציות עונשיות שנועדו להביא להחמרה בענישה כגון, הוראות בדבר קנסות מינימליים בעבירות של הסעה בנסיבות מחמירות, הוראות הנוגעות לפסילת רישיון נהיגה מנהלי ועל ידי בית המשפט, וחילוט רכוש בהקשר לעבירה. ודוק: מאסר בפועל אינו האמצעי היחיד להחמיר בענישה.

45. לא זו אף זו, סבורני כי עלינו לנהוג בזהירות ובמתנות בקביעת מתחמי ענישה נוקשים וקשיחים

העלולים לייצר רמת ענישה שלא יכולה להתקבל במקרים עתידיים או מופרזת בחומרתה. מתחם הענישה צריך להיות רחב מספיק ולהכיל שוליים של ביטחון כדי להתאים לקשת של נאשמים בעל נתונים שונים, לחסות בגדרו.

46. דברים אלו נכונים בפרט, שעה שהעבירות הנידונות מבוצעות לרוב, על ידי אוכלוסיות נורמטיביות, שזוהי להם הסתבכותם הראשונה בפלילים, וההבדלים בין המקרים באים לידי ביטוי בנסיבות האישיות שיובאו בחשבון רק בשלב השני גזירת העונש בגדרי המתחם.

47. מבלי לקבוע מסמרות, מעשה העבירה כשלעצמו אינו מהווה אינדיקציה לצורך של העברין בשיקום ולרוב, לא מתקיימים שיקולי שיקום המאפשרים חריגה לקולה ממתחם הענישה, וכאלו שאפשר לראות בהם את ה"טעמים מיוחדים" המאפשרים חריגה מהעונש המזערי. אף שיקולי צדק המצדיקים חריגה ממתחם ענישה, שמורים למקרי קיצון, קל וחומר במקרה בו קבע המחוקק עונש מזערי.

48. לפיכך, מכיוון שמדובר בעבירה שהיא נפוצה למדי, אימוץ עמדת המאשימה עלול להוביל לתוצאה של "מאסר חובה", ובהתאם לגרור לעלייה ניכרת במספר הכלואים בישראל. אין צורך לומר כי גם לכך עשויה להיות השפעה שלילית מזיקה. ר' דו"ח וועדת דורנר (2015).

49. עוד נזכיר כי, עקרון ההלימה מביא בחשבון את חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ואת מידת אשמו של הנאשם. בעוד שבניגוד לטעות הרווחת בפרקטיקה, השיקולים שעניינם הרתעת היחיד והרבים יובאו בחשבון רק בשלב השני, שעניינו גזירת הדין בגדרי המתחם (ר' סעיפים 40' וסעיף 40' לחוק העונשין; וענין אלנגאר).

50. מנגד, לא אוכל לקבל את המתחם שהציעה ההגנה, מכמה טעמים.

51. ראשית, מדובר במתחם מקל שאינו מביא בחשבון את עליית קרנם של הערכים המוגנים ואינו נותן ביטוי מספק לכוונת המחוקק בתיקון 38 לחוק הכניסה לישראל וכבר עמדנו על הצורך הברור במיגור תופעת החוטאים והמחטיאים.

52. שנית, עיקרון ההלימה מחייב את בית המשפט לבחון את כל סוגי העונשים המוטלים ולא רק את המאסר בפועל. נדרשת קורלציה בין כלל רכיבי הענישה, ובפרט בין רכיב המאסר בפועל לבין רכיב המאסר על תנאי. נזכיר, עונשי מאסר מורכב הן מרכיב המאסר לריצוי בפועל [או בעבודות שירות] והן מרכיב המאסר על תנאי, מדובר בשני חלקים של אותו עונש. עונש המאסר על תנאי הוא בבחינת מאסר שריצויו נדחה ומשלים את עונש המאסר בפועל, ועל שני המרכיבים חלים אותם כללים (ראו: רע"פ 5798/00 ריזי נ' מדינת ישראל 2001), ((.

53. למעשה, אם נאמץ את עמדת ההגנה, ונקבע את הגבול התחתון של מתחם הענישה בין 3 חודשי מאסר ועד ל- 9 חודשים שיכול וירוצו בעבודות שירות, בהינתן העונש המזערי הקבוע בצד העבירה שהוא רבע מהעונש המרבי, משמע 21 חודשים, מיקום העונש בתחתית המתחם יוביל להשתת מאסר מותנה ארוך, בין 18 חודשים ועד שנה.

54. הגם שלבית המשפט סמכות לקבוע תקופת מאסר מותנה ארוכה, קיים קושי עם תקופת תנאי ארוכה ובלתי פרופורציונלית, לנוכח המגבלות שהטיל המחוקק על שיקול הדעת בבואו לשקול הפעלת התנאי. למותר לציין כי על היושב בדין, לחשוב על האפשרות שמא יעלה הצורך בעתיד להפעיל את המאסר המותנה.

55. ההגנה ניסתה להתגבר על מכשול זה, ביצירתיות יש לומר, ולכן הציעה כי בית המשפט יעשה שימוש בסמכויות הרחבות, ולא יסתפק בהטלת מאסר מותנה אחד, אלא יטיל מספר מאסרים מותנים שיחולקו לתתי קטגוריות, לדוגמה, מאסר מותנה בגין הסעה בנסיבות רגילות ומאסר מותנה בגין הסעה בנסיבות מחמירות. בדרך זו, סכום המאסרים המותנים יצטבר לתקופת המאסר ובכך תושלם מלוא תקופת העונש המזערי.

56. צודקת ההגנה כי האפשרויות להגדיר את עבירות התנאי הן רבות, ובהתאם לפרקטיקה בפסיקה אפשר לקבוע רשימה של עבירות מסוימות שיפעילו את התנאי ואפילו ניתן להגדירן בדרך של תיאור וברוב המקרים נהוג להפריד בין עבירות מסוג פשע לבין עבירות מסוג עוון.

57. מבלי לקבוע מסמרות ביחס לשימוש בקונסטרוקציה משפטית מעין זו, לא שוכנעתי כי המקרה שלפניי הוא המקרה בו יש להפעילה. דברים אלו נכונים בפרט, שעבירות ההסעה שלא כדין (הן בנסיבותיה הרגילות והן בנסיבותיה המחמירות) הוגדרו על ידי המחוקק כעבירות מסוג פשע, כך שחלוקה לתת קטגוריה נוספת, נראית מלאכותית ומאולצת. ובעיקר, חוטאת לכוונת המחוקק כמו גם לתכלית העומדת בבסיסו של המאסר המותנה שמטרתו להזהיר מפני התנהגות עבריינית דומה.

58. כאמור, המחוקק אמר את דברו בתיקון לחוק הכניסה לישראל באופן חד וברור, דבריו חייבים לקבל ביטוי במתחם הענישה. עם זאת, עלינו להיזהר מחד, קביעת מתחמי ענישה נוקשים וקשיחים שיובילו לעליה במספר הכלואים, ומאידך, אל לנו לעשות שימוש בדרך לא דרך כדי לעקוף את הוראותיו של המחוקק. אלא שעלינו לשמור על יחס הולם בין המעשים השונים בהתאם לקטגוריות שקבע המחוקק, העונשים המרביים והמזעריים כמו גם על היחס בין רכיבי הענישה השונים.

59. לאור כל האמור, בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה, מידת הפגיעה בערכים המוגנים, ובהתחשב במדיניות הענישה הנהוגה, אני קובעת את מתחם הענישה בין 9 ועד 24 חודשי מאסר, וענישה נלווית כמתחייב לפי חוק הכניסה לישראל.

גזירת העונש המתאים לנאשם

60. הצדדים מסכימים כי יש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית מתחם הענישה, אך למען שלמות התמונה, יפורטו הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40'א' לחוק העונשין) שיבואו בחשבון.

61. הנאשם יליד 1998, רווק ללא ילדים, מתגורר עם משפחתו בטייבה. השלים 8 שנות לימוד, אינו יודע קרוא וכתוב. את הלימודים עזב על מנת לצאת לשוק העבודה. הנאשם עבר בעבודות מזדמנות (גינון וחשמל), מזה מספר חודשים אינו עובד. בשל מצבו הרפואי שמפאת צנעת הפרט לא יפורט,

נמצא מתאים לריצוי עבודות שירות במגבלות.

62. אין לחובת הנאשם הרשעות קודמות וזוהי לו הסתבכותו היחידה עם החוק בתחום הפלילי, בעוד שבתחום התעבורה לחובתו 7 הרשעות קודמות (טעת/1). בעקבות גילוי מעשה העבירה, ביום 27.7.2024 נעצר הנאשם ושהה מאחורי סורג ובריה עד שביום 4.8.2024 שוחרר בתנאים מגבילים. מאז, הוגבלה חירותו ולדברי בא כוחו התקשה במציאת מקום תעסוקה.

63. הנאשם הודה בכתב אישום מתוקן, לקח אחריות על מעשיו וחסך זמן שיפוטי יקר. על אף שחלף פרק זמן קצר מיום ביצוע העבירה, ניתן להתרשם כי ההליך המשפטי על מרכיביו השונים, מרתיע ומציב גבול.

64. הגם שכלל הנתונים שפורטו לעיל מצדיקים התחשבות, אינני משוכנעת כי יש בהם להוביל לקביעת העונש בתחתית המתחם, ושיקולי ההרתעה אינם מגולמים בצורה מספקת.

65. הנאשם אינו הראשון שחוטא בעבירות מעין אלו, ולמרבה הצער הוא אינו האחרון. משום שרבים מתפתים לעבור על החוק, נוטלים סיכון מיותר משיקולים כלכליים תוך העמדת הציבור בסכנה, יש להעניק משקל בכורה לשיקולי ההגנה על האינטרס הציבורי תוך מתן ממשי לשיקולי ההרתעה. אין צורך לשוב ולחזור על האינטרס הציבורי המובהק במיגור התופעה של הסעה, העסקה והלנה של שוהים בלתי חוקיים, שהפכה לנפוצה ומסוכנת, במיוחד במצב הביטחוני בו אנו מצויים תקופה ארוכה, ארוכה מידי. וכפי שהזדמן לבית המשפט לומר לא אחת, הרתעה היא בבחינת צו השעה.

66. עם זאת, לנוכח עמדת המאשימה, שאף לא עתרה להפעלת סנקציות נוספות הקבועות בחוק, כגון חילוט הרכוש הקשור בעבירה, על אף שהיה ביכולתה לעשות כן, לא ישים בית המשפט עצמו יותר קטגור מהקטגור.

תוצאה

67. בהינתן המקובץ לעיל, ובאיזון בין הנסיבות העומדות לזכות הנאשם ולחובתו, אני גוזרת עליו את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר. המאסר ירוצה בעבודות שירות ובמגבלות בהתאם לחוות דעת הממונה מיום 11.11.2024. הנאשם יתייצב ביום 13.1.2025 בשעה 08:00 במפקדת מחוז מרכז. הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי העסקה ובדרישות הממונה, לרבות בדבר איסור צריכת אלכוהול, וכי כל חריגה מהכללים עלולה להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת העונש מאחורי סורג ובריה.

ב. 12 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים עבירות על פי חוק הכניסה לישראל.

ג. קנס בסך ₪ 12,000 או חודשיים מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.3.2025 ובכל 10 בחודש שלאחריו. לא ישולם איזה

מהתשלומים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מידי.
מוסבר לנאשם כי ניתן לשלם את הקנס כעבור שלושה ימים מיום מתן גזר הדין לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגביה באחת מהדרכים הבאות: כרטיס אשראי באתר המקוון של רשות האכיפה והגביה www.eca.gov.il; מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גביה) *35592 או בטלפון 073-2055000; במזומן בכל סניף של בנק דואר בהצגת תעודת זהות בלבד (או צורך בשוברים).

ד. אני פוסלת את הנאשם מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים. הפסילה תרוצה במצטבר לכל פסילה אחרת שטרם סיים הנאשם לרצות. הוסברה לנאשם חובתו בהפקדת רישיונו במזכירות בית המשפט. לא יופקד הרישיון, תחל הפסילה במועד שנקבע לעיל, אך לא תימנה כל עוד לא יופקד הרישיון ולכן לא תסתיים. ה. הנאשם יפסל מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים, ואולם הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם יעבור בתוך 3 שנים עבירת על פי חוק הכניסה לישראל.

זכות ערעור כחוק.

צו כללי למוצגים.

ניתן היום, כ"ט כסלו תשפ"ה, 30 דצמבר 2024, במעמד הצדדים.